

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Коцага А.

На сьогоднішній день в умовах постійно діючої конкуренції, нестабільності ринкової ситуації, створення нових ринкових ніш, невинного розвитку інформаційних технологій та науково-технічного прогресу кожне підприємство намагається зайняти своє місце на ринку, стати лідером серед конкурентів одночасно маючи на меті також ціль отримання прибутку при мінімізації витрат. Для досягнення даних цілей підприємства можуть обирати ефективні стратегії: приваблювати клієнтів цінами, якістю, маркетингом, обслуговуванням, впровадження інновацій тощо. Проте для будь-якого виду модернізації та вдосконалення підприємства та його послуг чи товарів необхідні капітальні інвестиції. З метою забезпечення реалізації найбільш ефективних форм вкладення капіталу, які спрямовані на розширення економічного потенціалу підприємства проводять інвестиційну політику.

Інвестиційна політика – частина фінансової стратегії підприємства, яка полягає у виборі і реалізації найбільш ефективних форм реальних і фінансових інвестицій з метою забезпечення високих темпів його розвитку і розширення економічного потенціалу господарчої діяльності [3].

При розробці інвестиційної політики підприємству необхідно розділити роботу на такі етапи: а) формування окремих напрямів інвестиційної діяльності підприємства в залежності від його соціального і економічного розвитку; б) дослідження умов зовнішнього середовища і кон'юнктури інвестиційного ринку; в) пошук окремих об'єктів інвестування і оцінка їх відповідності напрямам інвестиційної діяльності підприємства; г) забезпечення високої ефективності інвестицій; д) забезпечення мінімізації рівня ризиків, які пов'язані з інвестиційною діяльністю; е) визначення

необхідного об'єму інвестиційних ресурсів і оптимізація структури їх джерел;
ж) формування і оцінка інвестиційного портфелю підприємства;
з) забезпечення шляхів прискорення реалізації інвестиційних програм [3].

При додержанні усіх етапів і правил розробки і проведення інвестиційної політики підприємства має шанси на збільшення прибутку, а також дійти до таких позитивних результатів як покращення іміджу компанії, збільшення кількості клієнтів, в тому числі і постійних, зайняття лідерської позиції серед конкурентів, покращення зв'язків з партнерами, інвесторами, іншими підприємствами, що можуть пропонувати співпрацю тощо.

Існує також поняття капітальних вкладень, що тотожне поняттю інвестицій. Капітальні вкладення – це процес відтворення матеріальних коштовностей, які складають основні фонди підприємства. З капітальними вкладеннями виробничого призначення може здійснюватися як просте, так і розвинуте відтворення основних коштів [1].

Інвестиції – вкладення капіталу в усіх його формах з метою забезпечення його росту в наступному періоді, отримання поточного прибутку чи рішення певних соціальних задач[3].

Інвестиції можуть набувати різних форм. Так, за об'єктом вкладення капіталу інвестиції можуть бути реальними (вкладення капіталу безпосередньо у кошти виробництва), фінансовими (вкладення у цінні папери, поміщення капіталу у банки), інтелектуальні (купівля патентів, ліцензій, ноу-хау, підготовка і перепідготовка персоналу, підвищення кваліфікації персоналу, вкладення у науково-дослідницькі і конструкторські роботи). За періодом інвестування інвестиції розділяють на довгострокові та короткочасні. Довгострокові інвестиції пов'язані з новим будівництвом, реконструкцію, розширенням, технічним переобладнанням підприємств, придбанням основних фондів. Короткочасні інвестиції (купівля ноу-хау,

ліцензії тощо) передбачають швидке повернення вкладеного капіталу з дивідендами.

За характером участі в інвестиційному проекті можуть бути прямі та непрямі інвестиції. За рівнем інвестиційного ризику: низько-, середньо-, високо ризикові інвестиції та спекулятивні інвестиції. За формами власності інвестованого капіталу інвестиції можуть бути приватними (юридичні фірми та особи) та державними (з державного бюджету). За регіональною належністю інвесторів інвестиції поділяють на національні (внутрішні) та іноземні. До національних інвестицій можуть належати кошти державного бюджету, місцевих бюджетів, власні кошти підприємств і організацій, кредитів національних банків та інших позик, кошти населення, відповідно іноземними вважаються інвестиції від іноземним інвесторів, компаній, організацій тощо.

Для забезпечення ефективності проведення інвестиційної політики підприємству необхідно визначити основні проблеми стагнації чи деградації підприємства, основну ціль впровадження інвестиції і очікуваний результат, а отже необхідно обрати вид інвестування (реальний, фінансовий, інтелектуальний) в залежності від проблем, що є на підприємстві.

Реальні інвестиції здійснюються підприємствами у таких формах, як: придбання майнових комплексів, нове будівництво, реконструкція, модернізація, оновлення окремих видів обладнання, інноваційне інвестування нематеріальних активів, інвестування приросту запасів матеріальних оборотних активів. Реальні інвестиції мають три основні напрямки: капітальне інвестування (капітальне вкладення), інноваційне інвестування, інвестування приросту оборотних активів.

Управління реальними інвестиціями буде ефективним при додержанні послідовності таких рекомендованих дій: а) проаналізувати стан реального інвестування і визначити загального об'єму інвестування у попередньому

періоді; б) визначити форми реального інвестування; в) підготувати, оцінити та реалізувати інвестиційний проект [3].

Для визначення ефективності проекту слід аналізувати показники: чистий приведений прибуток, індекс доходності, індекс рентабельності, період окупності, внутрішня ставка доходності.

Фінансові інвестиції розглядаються як активна форма ефективного використання тимчасово вільного капіталу чи як інструмент реалізації стратегічних цілей, які пов'язані з диверсифікацією операційної діяльності підприємства. Фінансове інвестування може бути у формі вкладення капіталу у статутні фонди спільних підприємств, у доходні види грошових та фондових інструментів.

Формування політики управління фінансовими інвестиціями здійснюється за такими етапами: а) аналіз стану фінансового інвестування і визначення загального об'єму інвестування у попередньому періоді; б) визначення форм фінансового інвестування; в) формування портфелю фінансових інвестицій; г) забезпечення ефективного оперативного управління портфелем фінансових інвестицій [3].

Для створення інтелектуального продукту підприємства обирають інтелектуальне інвестування. Інтелектуальні інвестиції можуть здійснюватися у вигляді: придбання виключних прав користування (патенти, ліцензії), придбання інформаційних послуг, науково-технічної продукції, вкладення у людський капітал (на освіту персоналу).

Українські підприємства можуть обирати будь-який вид капітальних вкладень в залежності від їх проблемних сторін, проте також їм необхідно співвідносити обсяг капітальних інвестицій з можливістю реалізувати ідеї щодо модернізації та вдосконалення підприємства. Адже, незважаючи на те, що економічна ситуація в Україні впливає на інвестиції в українські

підприємства, впливає не дуже позитивно [4]. Варто врахувати, що іноземних інвестицій в українські підприємства поступає значно менше, ніж раніше з таких причин як високий рівень корупції, нестабільне економічне та політичне становище, повільне впровадження реформ, ріст інфляції тощо (таблиця).

Таблиця – Надходження прямих іноземних інвестицій в Україну у 2010-2017 роках [2]

Рік	Надходження у фактичних цінах, млн. дол.	Зміна щодо попереднього року,%
2010	5851,2	-
2011	6033,7	+3,1
2012	5290,7	-12,3
2013	5462,1	+3,2
2014	2551,7	-55,1
2015	3763,7	+53,5
2016	4405,8	+17,1
2017	1871,2	-57,5

Незважаючи на нинішні обставини українські підприємці готові до проведення інвестиційної політики, впровадження нових правил і стандартів на свої підприємства, ефективного управління власним і позиковим капіталом підприємства, а також інвестиційними надходженнями.

Перевагами інвестування в українські підприємства є високий рівень прозорості та ефективності інвестування, ефективне управління ресурсами, прозорість звітності компаній, наявність висококваліфікованих працівників тощо.

Незважаючи на те, що наслідком високих темпів інфляції та загальної політичної нестабільності є той факт, що значна частина усіх фінансових ресурсів сконцентрована у торговій сфері і в операціях з цінними паперами і валютою, українські підприємства задля подолання інвестиційної кризи та вдосконалення підприємств впроваджують такі заходи: а) підвищують роль власних коштів підприємств (майже повне самофінансування); б) зменшують безповоротне бюджетне фінансування; в) здійснюють державне фінансування інвестиційних проектів на конкурсній підставі; г) розвивають практику співфінансування; д) дотримуються принципів повернення і платності кредиту [3].

При управлінні інвестиціями українські підприємства мають незвичайну обережність (пошук кредитів з найменшою відсотковою ставкою, самофінансування, страхування) або, навпаки, велику ризиковість: деякі підприємці вкладають в інновації, впроваджують нові продукти та технології, реалізують стратегію «блакитного океану» (знаходження нових ринкових ніш), знаходять нові ринки збуту, проводять експортну та імпорتنу діяльність з метою отримання більшого прибутку, вдосконалення діяльності, покращення стандартів якості товарів чи обслуговування, покращення іміджу компанії. Проте висновок щодо управління інвестиціями українськими підприємствами є те, що вони прагнуть розширюватися, вдосконалюватися, а висококваліфіковані працівники і керівники компаній забезпечують ефективне та раціональне управління ресурсами підприємств.

---

1. Бровкова О. Г. Економіка і фінанси підприємства: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за напрямом підготовки «Менеджмент та адміністрування»/О. Г. Бровкова. – Одеса: ВМВ, 2012. – 320 с.
2. Іноземні інвестиції в Україну: скільки за 7 років впали в економіку.// Слово і діло. Аналітичний портал – 2009-2017. // <https://www.slovoidilo.ua>, вільний (09.03.2018).
3. Менеджмент організацій і адміністрування: Навчальний посібник для підготовки державного іспиту на ступінь магістра зі спеціальності «Менеджмент організацій і адміністрування (за видами економічної діяльності)»/ під ред. Харічкова С. К., Дорошук Г. А. – Одеса: «Освіта України», 2015. – 444 с.
4. Чому інвестувати в український бізнес вигідно? Три аргументи, щоб переконати інвесторів.// checkpointbusinessmedia – 2017-2018.// <https://ckp.in.ua/business/18657> (26.07.2017).

